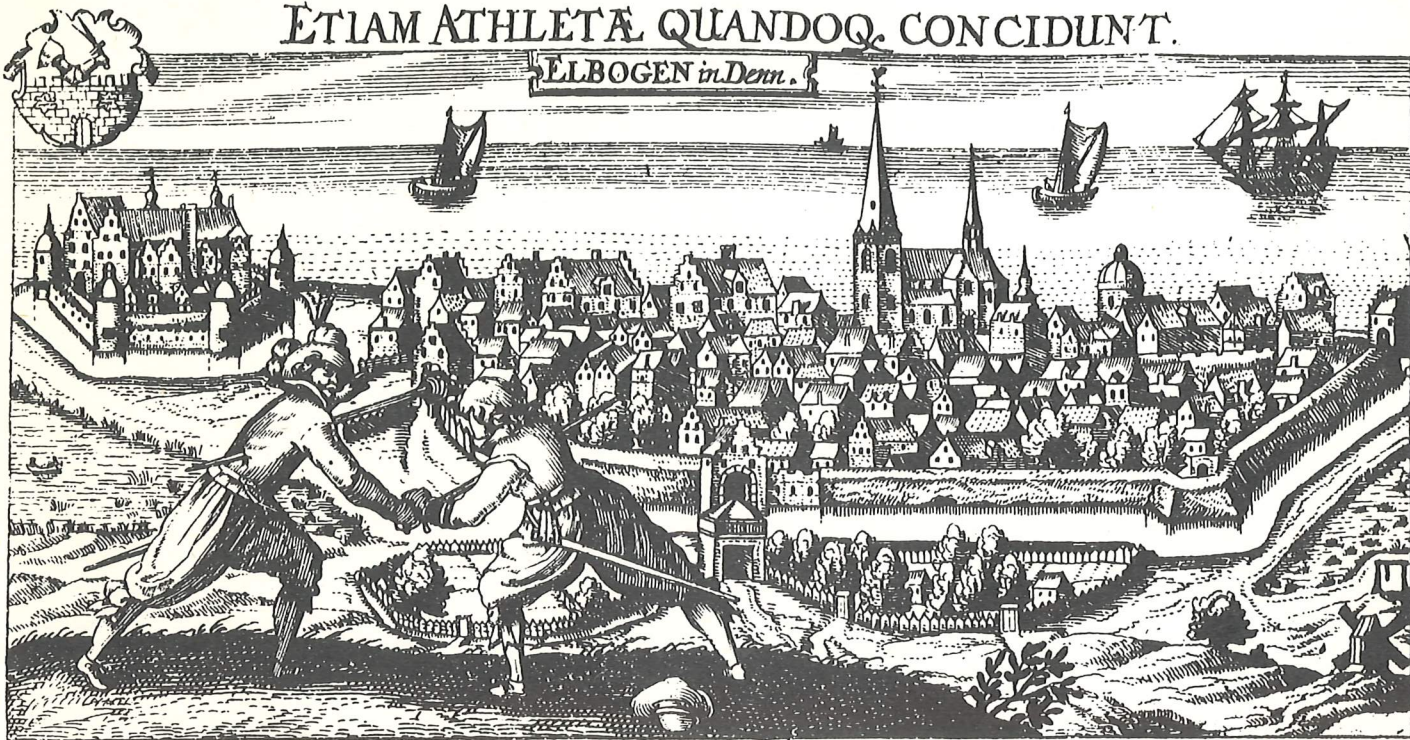

ETIAM ATHLETÆ QUANDOQ. CONCIDUNT.

ELBOGEN *in Denn.*

Skånes Vapenhistoriska Förening

M E D D E L A N D E

Nr 96

September 1972

Redaktör: L. O. Svensson

Skånes Vapenhistoriska Förening avhåller ordinarie allmänt sammanträde å Malmöhus Slott, Kungens Kammare, fredagen den 22 september 1972 kl 19.00.

Vid detta möte kommer preliminärt kapten Hartvig Fleege att kåsera över ämnet
Pansartruppernas 50-årsjubileum

Efter sammanträdet sedvanlig måltid. Deltagande i denna anmäles till klubbmästare Jan Ståhl, telefon 040/15 01 71 senast 3 dagar innan.

Vårsammanträdet den 7 april 1972

Vårens sista sammanträde ägde rum på Kungens Kammare å Malmöhus Slott. Det öppnades av ordföranden Hartvig Fleege, som hälsade alla hjärtligt välkomna. Han meddelade därefter Föreningens planer på att genomföra en skjutning med gamla vapen till våren. Därefter vidtog demonstration av medförda vapen.

C. Cederberg visade följande vapen:

1 st tysk vänsterhandsdolk, tillverkad ca 1600.

1 st 1600-tals dräktvärja med rikt ciselerat stålfäste och kavellindning av silver. Klingan bär den kände tyske Solingenmästaren Johannes Wundes stämpel (konungahuvud i profil) samt inskriptionen N TOL (in Toledo).

En av Malmös äldsta stadsbilder i Daniel Meisners "Thesaurus philopoliticus" (Frankfurt am Main 1623—31). Vapnet i övre vänstra hörnet symboliserar Elbogen, armbågen, vilket var de tyska köpmännens benämning på Malmö. Detta p.g.a. att strandformationen söder om Lommabukten påminner om en armbåge.

B. Nilsson visade en flintlåspistol med halvstock och stålbeslag. Beslagens utformning kan tyda på sent 1600-tal eller tidigt 1700-tal.

J. Ståhl demonstrerade en slaglåspistol, som ursprungligen varit en av ett par. Pistolen har en något ovanlig form med halvstock och starkt insvängd kolv. Förmodligen har den använts till målskjutning.

L. O. Svensson visade en lång helstockad flintlåspistol, tillverkad av E. Covna i Liege. Enligt Stöckel verkade Covna i Liege ca 1690 - ca 1730.

Efter sammanträdet intogs en gemensam måltid på Slottets restaurant.

Höstens program

För hösten har följande allmänna sammanträden bestämts:

den 22. 9. --- Prel. föredrag över Pansartruppernas 50-årsjubileum --- Hartvig Fleege

den 27. 10. --- Prel. visning av bilder från skjutning med gamla vapen --- L. O. Svensson

den 1. 12. --- Vapenauktion

IN MEMORIAM

John Lindgren

Vapenhistorikern major John Lindgren, Malmö, avled hastigt den 3 sista maj 75 år gammal. Han var född i Malmö, där han avlade studentexamen 1916. Officersexamen avlade han 1919 och genomgick Flygspaningskolan 1921. AHIS året därpå samt Gymnastiska Centralinstitutet 1923 - 1926. Vid dåvarande Kgl Gotlands Artillerikår blev han löjtnant 1922 och kapten 1934. Han fick 1939 transport till Flygvapnet i Västerås, tjänstgjorde sedan vid F 10 från 1940, blev major 1944 och tog 1947 avsked med pension. Därefter var han ett tiotal år ekonomisk direktör i Svensk Räddningstjänst. Han har varit delägare i Firman Lindgren & Mårtensson i Malmö samt styrelseledamot i Marknadsplatsens Dragare A/B, Malmö.

Med major Lindgrens bortgång har Skånes Vapenhistoriska Sällskap mistat en av sina mest prominenta och intresserade medlemmar. Han ingick i vårt Sällskap 1941, då detta var endast ett år gammalt. Han blev 1943 förste styrelsesuppleant och vice ordförande 1944, ett ämbete, som han innehade till 1968, då han på egen begäran avsåg sig återval. Samma år utnämndes han till Hedersledamot.

Redan tidigt var John Lindgren mycket intresserad av vapen. Historiskt intresserad, som han dessutom var, och inte minst som officer, var vapen för honom historiska klenoder. Hans stora samling av speciellt svenska vapen visade, att han var en god och kritisk vapenkännare. I Skånes Vapenhistoriska Förening störttrivdes han och satte den oerhört högt. De möten och sammanträden, som han inte deltog i, är snart räknade. För undertecknad med vilken han alla dessa år så intimt samarbetade med i styrelsen, blev han även den personlige vännen för livet, vilket han även blev för alla medlemmar, som kom i närmare kontakt med honom. Hans minne skall alltid leva i vår krets.

Gamle vän och kamrat John Lindgren! I stram givakt drager jag min värja med dess spets riktad nedåt mot Ditt sista vilorum, som en sista honnör till Ditt minne.

Malmö i maj 1972

J. Folke Herrström

Sommarens tillskott till vårt bibliotek

»Samlar-Nytt» har sin trofaste medarbetare, vår gamle vän Hutte Benckert och han har i de senaste numren ett par notiser av intresse för oss i södra Sverige. Vid en göteborgsauktion, säger han, gick en pallasch m/1773 för Södra Skånska kavalleriregementet för 2.100 kronor. Bukowski har också haft en vapenauktion, där de försålda vapnen inbringade 223.500 kronor, 96 stycken.

Som ett jämförelsevärde och som ett exempel på de priser, som äldre vapen av god kvalitet nu kommit upp i, kan jag nämna, att vid Sotheby's i London för någon månad sedan ett par flintlåspistoler från tidigt 1700-tal, tillverkade av Michele Lorenzoni i Milano, kommo upp i 720.000 kronor!

I aprilnumret av »Södra skåningarna» får man veta, att regementet i december förra året svarade för högvakten vid Kgl Slottet och det för första gången. I år har även Kgl Norrbottens regemente svarat för denna bevakningen och förde då sin fana med på marschen genom staden, ett prerogativ, som tidigare endast sörmlänningarna haft. Nu är det väl egentligen skräp, att skåningar och norrbottningar skola behöva fara till Stockholm »för att vakta kungen»! Det borde då sannerligen åligga de båda gardesregementena!!!

Göteborgs etnografiska museum har givit ut sin årsskrift för 1971. Vapennotiserna äro få, men till samlingarna har det tydligen kommit ett antal masai-spjut, kanske i dekorativt hänseende de vackraste av alla afrikanska spjut.

På tal om museer i Göteborg, så förvånar det mig, att brev till militärhistoriska avdelningen inte besvaras....

»Vaabenhistoriske Aarbøger XVIII» har mycket om sablar och även en artikel om kulsprutor. Detta senaste ämne har nyligen även Olle Cederlöw ägnat sitt intresse. På en serie roliga bilder från sällskapets 40-åriga verksamhet skymtar man förresten, om jag inte sett fel, på inte mindre än tre ställen vår egen hedersordförande!

I den danska tidskriften har en diskussion om gurkhas favorit- för att inte säga nationalvapen, koukrin, kommit i gång. Det i mitt tycke värdefullaste inlägget svarar guldsmeden Holger Jacobsen för; hans mycket djupa kunnande om exotiska vapen är imponerande!

Från Norge har vi fått Haermuseets årsbok för en fyraårsperiod. Utöver en utförlig presentation av den nydanade rustkammaren i Trondheim finnes där en artikel av största intresse för alla »hästens vänner». Tydligen gjorde norrmännen så sent som 1960 fortfarande försök med släpor för granatkastare, dvs en »hemmagjord» släpkärra utan hjul. Jag kommer ihåg från en tung kurs 1942, då jag pysslade med liknande med den kanske största häst, jag någonsin sett. Lyckligtvis var djuret synnerligen fromsint och till råga på allt smörgult till färgen.

I »Aftonpostens» cirkelserie har en översättning av Wilkinson's vapenbok kommit ut, försedd med förtal av den norske föreningens förre ordförande Harald Uggen. Boken är i pocket-format, men spänner trots detta över ett mycket brett register.

»Zeitschrift für Heereskunde» Nr 239 bjuder på en av överfältläkaren Herrmann författad artikel med goda bilder av författaren över det danska generalitetets uniformer under napoleontiden. Han arbetar för ö också på en artikel om de svenska generalerna under motsvarande tid, något i samarbete med Olle Cederlöw och mig.

Två nummer av »Waffen Revue» ha ytterligare kommit ut. Även om denna förnämliga skrift huvudsakligen sysslar med modernare vapen, vill jag gärna nämna det utförliga ammunitionsregister, som går som serie i de hittills utgivna fem numren. En artikel om uniformsemblem för »frivilliga från öster» i den tyska krigsmakten av andra världskriget vill jag nog möta med en aning skepsis - de flesta av dessa emblem delades aldrig ut, dels på grund av materialbrist, dels på grund av att de fastställdes för sent.

Mycket fina illustrationer innehålla de auktionskataloger, som vi fått från Renè Johnson i Paris. Bland annat sålde han i mars en enastående vacker kollektion tennsoldater - fast de numera visst heta historiska fuguriner! - om 9.660 stycken, alla från napoleonkrigen.

Dimingo de Epalza skriver i »El Cid» om tidiga 1800-tals gevärlås från Spanien, med goda bilder.

Och från Amerila slutligen ha vi fått tre nummer av »Journal of the Company of Military Historians. De väl illustrerade artiklarna äro mest av intresse för dem, vilka intressera sig för amerikanska militärhistorien - kanske är sällskapets intressesfär en aning snäv. Jag har fått ett brev (eftersom jag nu råkar vara den ende skandinaviske medlemmen i detta illustra sällskap), där man ber om en artikel om de svenska uniformerna i Amerika under Delaware-tiden och senare - något som absolut överskrider mina eventuella talanger - alldeles frånsatt, att jag inte tror, att dessa nybyggare och senare eventuella milismän hade några uniformer alls! De amerikanska sk milismännen verka på bilder vara komna ur någon film om David Crocket eller Buffalo Bill! Så varför just vi svenskar skulle haft någon speciell »uniform» förstår jag inte.

I fortsättningen komma översikter av nyinkommen litteratur att genomgå av vår nye redaktör Lars-Olle Svensson, som jag passar på tillfället att här hälsa hjärtligt välkommen.

Men jag har sagt det förr och jag säger det igen:

Hjälp honom med artiklar, bilder och annat material – han kan inte skriva en tidskrift själv.

Hartvig Fleege

I anslutning till den litteratur, som utkommit under sommaren kan meddelas att DWJ (Deutsche Waffen – Journal) sedan en del nummer tillbaka har artiklar av A. Baron Engelhardt med europeisk stämpling och märkning av eldhandvapen. Speciellt kan avsnittet över de belgiska stämplarna rekommenderas. Om tid och plats medger skall en översättning av vissa avsnitt senare presenteras i vårt Meddelande.

Annonsering i Meddelandet

Om ingen vet det eller har glömt det, så vill härmed påminnas om att medlemmarna äger rätt att utan kostnad införa korta annonser i Meddelandet. Kontakta redaktören om ni vill ha infört en notis, om vad ni önskar sälja, byta bort eller är på jakt efter!

Vapenspalt

För en del år sedan påträffades bifogade avbildade vapen på en gård i södra Skåne. Det hade av ägaren vunnits på kortspel för en så där 50 – 60 år sedan.

Det är en studsare vars totala längd är 1.294 mm och vikt = 1.140 gram. Loppet har en kaliber av 8,7 mm och 6 högervidna spiralrefflor.

Geväret har ursprungligen varit inrättat för flintlås och tillverkat ca 1700 av formen på kolven att döma.

Dekoren på låsblecket är klart 1600-tals inspirerad.

Flintlåset har sedan omändrats till slaglås ca 1850 av hanens form att döma.

Samtliga beslag är av järn med S-format sidbleck.

Pipan är 8-kantig.

Inga stämplars kan iakttagas.

Det kullriga låsblecket är signerat:

IOHAN G RIEL
AMVSKAV

Signaturen kan möjligen tydas JOHAN G RIEL A MOSKVA.

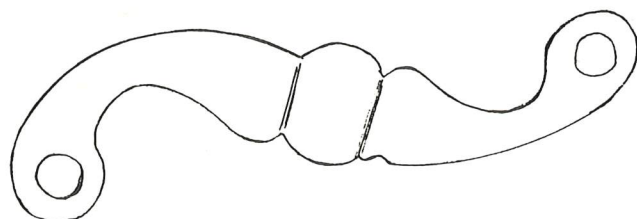
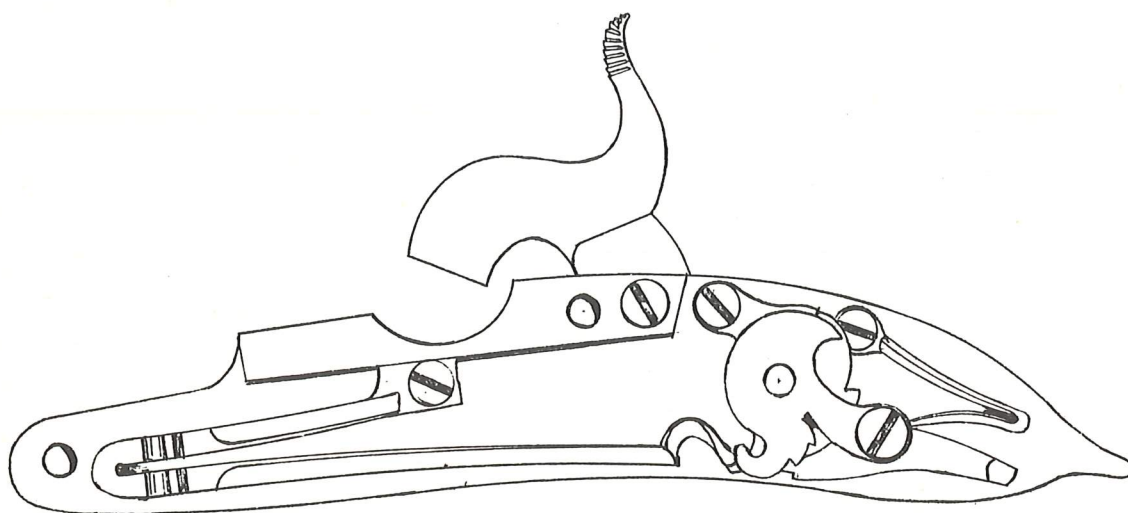
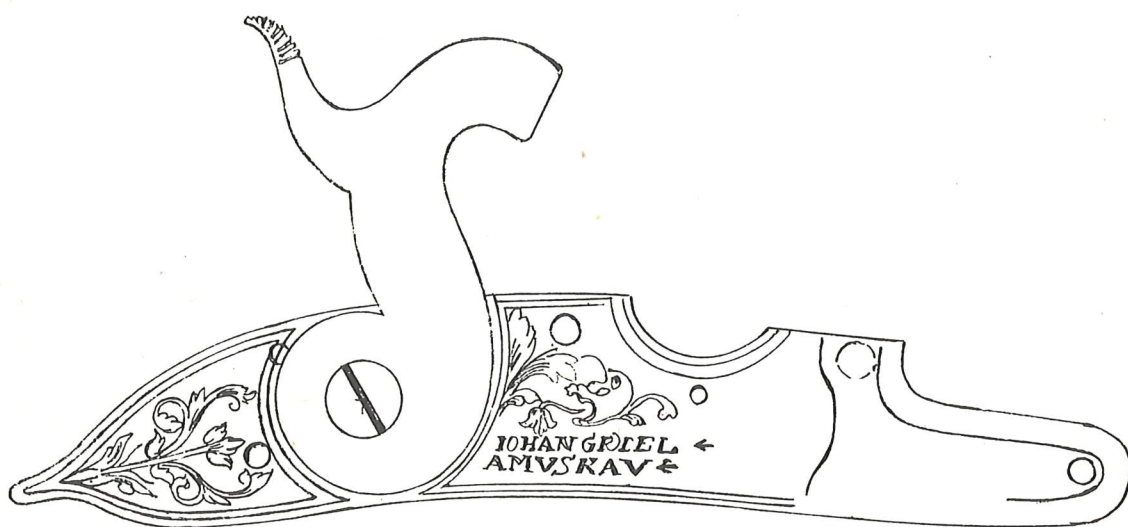
Tyvärr kan ej någon upplysning om denne mästare erhållas i tillgänglig litteratur. Man kan möjligen gissa på att vapnet tillverkats av en till Moskva inflyttad tysk mästare.

Vapnet är intressant med den klena kalibern, som mycket påminner om kalibern på våra svenska snapp-låsbössor.

Om någon av medlemmarna har någon synpunkt på ovanstående beskrivna vapen, är redaktören mycket tacksam.

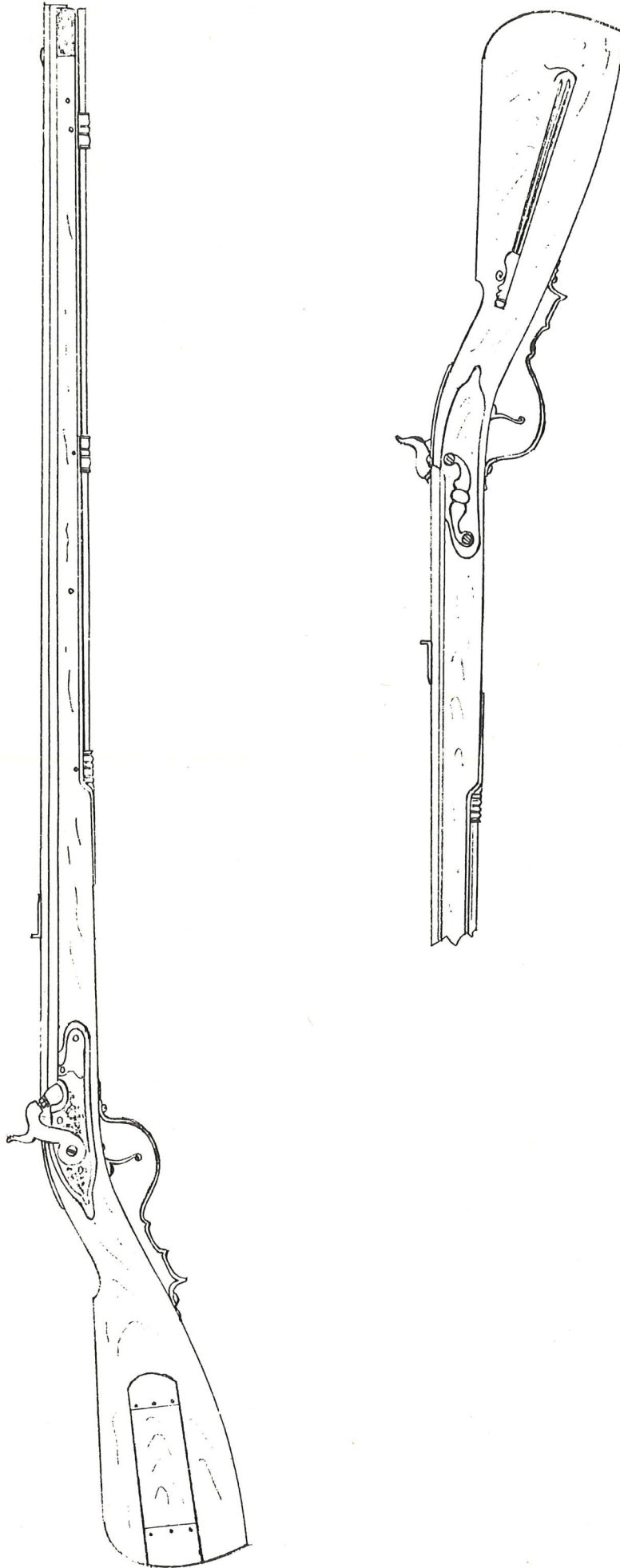
STUDSARE

Lås och sidbleck

Skala 1 : 1

STUDSARE

Skala 1 : 5

